

Recensent: Merthe van der Bruggen

Cathy Glass (vert. Janet Limonard-Harkink) : 'Mama gezocht' Uitgeverij Meulenhoff Boekerij BV, Amsterdam 2014. ISBN: 9789022570616. Zie ook: www.boekerij.nl
(Aandoeningen en thema's: eetproblemen, afhankelijkheid, bureaucratie, communicatie, coping, emoties, familieverhoudingen, veerkracht, zeggenschap / PO)

Soort boek/Ziekte/Stijl:

Schrijnend verhaal over de ernstig verwaarloosde, mishandelde en verslaafde moeder Bonnie en haar dochtertje Lucy. Ondanks de beste bedoelingen kan Bonnie niet voorkomen dat ook Lucy jaren van verwaarlozing, mishandeling en onzekerheid moet ondergaan. De bureaucratie binnen Social Services en de onmacht van haar hulpverleners spelen daarbij een grote rol. Als twaalfjarige vindt Lucy eindelijk een definitief thuis in het gezin van de schrijfster. Gesteund door haar nieuwe familie overwint zij haar hevige bindingsangst, eetproblemen en ontwikkelingsachterstand. Ze slaagt er zelfs in zich in haar moeder te verplaatsen. Boek van 335 pagina's.

Over de schrijver:

Cathy Glass is al meer dan vijftientwintig jaar pleegouder en heeft in die tijd meer dan honderd kinderen onder haar hoede gehad. Over hen heeft ze al zo'n twintig boeken geschreven, waarvan dit boek het eerste is dat in het Nederlands is uitgebracht. Glass is moeder van drie tieners, onder wie de geadopteerde dochter die ze beschrijft in *Mama gezocht*. Ze schrijft onder pseudoniem.

Korte Beschrijving:

Het boek begint met een reconstructie van Lucy's leven van pasgeborene tot aan het moment dat de auteur haar voor het eerst spreekt. Glass baseert zich op het dossier van Jeugdzorg, dat Lucy al vanaf haar derde volgt. Over Lucy's baby- en kleuterjaren heeft zij waarschijnlijk kunnen praten met moeder Bonnie, aangezien die halfjaarlijks contact met Lucy onderhoudt. Bonnie is zowel emotioneel als fysiek zwaar verwaarloost. Als jonge alleenstaande moeder is ze vast van plan voor haar kind te zorgen. Bang als ze is dat haar dochter van haar afgenomen zal worden, zoekt ze geen hulp bij de overheid. Helaas heeft ze maar een vaag idee van de behoeften van haar dochter. Lucy krijgt geen inentingen, lijdt kou en honger en slaapt vaak samen met haar moeder op straat. Verschillende keren slaan omstanders alarm, maar Bonnie vlucht telkens voordat maatschappelijk werkers haar kunnen bereiken.

Op haar derde wordt Lucy eindelijk bij een fijn pleeggezin ondergebracht. Ze aardt er, kan naar school en maakt zelfs een vriend. Helaas haalt Bonnie haar onaangekondigd weg, omdat ze toch voor haar dochter wil zorgen. Social services kunnen niets doen. Als Lucy's vooruitgang wordt teniet gedaan. Niet veel later verlaat Bonnie haar onverschillige vriend en laat Lucy bij hem achter. Hij en zijn vriendinnen verwaarlozen en mishandelen haar en ze ontkomt op het nippertje aan seksueel misbruik. Als Lucy acht jaar is, geeft Bonnie toestemming om haar weer in een

pleeggezin te plaatsen. Lucy wordt er gepest door de pleegkinderen die er al zijn. Haar pleegmoeder rapporteert dat ze onhandelbaar is. Ze moet weg.

In het volgende pleeggezin voelt Lucy zich thuis. Helaas moet dit gezin verhuizen buiten de grenzen van het gebied van Social Services. Ze mogen Lucy niet meenemen. Het meisje is te jong om dit te begrijpen en ervaart het als een zoveelste persoonlijke afwijzing. Tot overmaat van ramp is er op dat moment alleen tijdelijke opvang mogelijk bij een gezin dat formeel alleen voor baby's mag zorgen. Daar moet ze dus ook weer weg. Lucy kan niet meer geloven dat iemand haar nog wil. Als de hulp van de auteur wordt ingeroepen en zij contact probeert op te nemen, sluit Lucy zich in haar kamer op, weigert ze te eten en dreigt ze met zelfmoord.

Vanaf dit moment beschrijft de auteur haar eigen belevenissen. Door haar grote ervaring met getraumatiseerde kinderen weet Cathy Lucy voor zich te winnen: ze kan het kind één ongestoord jaar beloven, voordat het naar haar definitieve pleeggezin verhuist. Er volgen een aantal wittebroodsweken, waarin Lucy zich laat kennen als een lief en gedwee kind dat jaren achterloopt in haar ontwikkeling en een grote onderwijsachterstand heeft. Maar zodra ze zich meer thuis gaat voelen, begint ze haar nieuwe pleegouder danig op de proef te stellen. Ze heeft plotselinge woedeaanvallen en slaat meermaals haar kamer kort en klein. Ook blijft ze slecht eten. Pas als Cathy heeft bewezen dat ze Lucy neemt zoals ze is, kan het meisje zich weer aanhankelijk betonen. Hoewel Glass Lucy graag bij zich zou houden, mag dat niet. Lucy's voogd wil een gezin voor haar zoeken met dezelfde half Thaise achtergrond als het kind zelf. Voor Lucy speelt de Thaise nationaliteit van haar vader geen enkele rol. Zij heeft haar vader nooit gekend. Pas als de voogd ontslag neemt, blijkt een definitieve toewijzing toch mogelijk. Bonnie blijkt zelfs bereid Lucy voor adoptie aan Cathy af te staan.

Wat viel op:

Dit boek bevestigt nog maar eens, dat een gebrek aan hechtingsfiguren tot levenslange emotionele ontwrichting kan leiden, die generaties lang kan doorwerken. Aan de andere kant werkt een liefdevolle en stabiele opvang wonderlijk helend. Zoals Lucy zelf opmerkt: "Een eigen familie is de beste therapie".

Het is interessant dat Lucy een hekel aan haar voogd heeft, terwijl deze toch is aangesteld om haar belangen te vertegenwoordigen. Onder haar toeziend oog wordt Lucy keer op keer weggehaald bij mensen bij wie ze zich thuis voelt. Ze moet ook bij Cathy weg, omdat die niet de juiste raciale achtergrond heeft. De voogd moet een gezin van vergelijkbare afkomst voor Lucy zoeken, maar ze lijkt daarin door te schieten. Cathy merkt op dat de voogd zelf van gemengde afkomst is en dat ze daarom misschien gevoeliger is voor het respecteren van Lucy's gemengde afkomst dan Lucy zelf. Dit herinnert hulpverleners eraan zich altijd af te blijven vragen wie ze in de eerste plaats aan het helpen zijn: de cliënt of zichzelf?

Hoewel Lucy's benarde situatie een groot aantal mensen aan het hart gaat, blijkt het toch heel moeilijk om echt iets voor haar te betekenen. Er zijn heel veel puzzelstukjes die precies in elkaar moeten passen: Bonnies houding, de mogelijkheden van de wet, communicatie, de mogelijkheden van pleegouders en de opstelling van hulpverleners.

Uiteindelijk leidt een serie toevalligheden ertoe dat de puzzel eindelijk past. De boodschap van dit verhaal lijkt dan ook te zijn dat wie een pleegkind wil helpen, over een groot incasseringsvermogen en een lange adem moet beschikken.

Citaten:

Pag. 227: “Mama doet zo omdat ze haar heel erg pijn hebben gedaan toen ze klein was. Mensen mogen niet te dicht bij haar komen, zelfs ik niet, omdat er mensen waren die akelige dingen met haar hebben gedaan. [...] het is niet haar schuld dat ze zo is. [...] Ik neem het haar niet meer kwalijk.”

Pag. 297: “Je moet niet zo’n sentimentele kaart voor [mijn moeder] kopen’, voegde Lucy er nuchter aan toe. ‘Van die kaarten waarop staat dat ze een geweldige moeder is en zo. Ze weet dat dat bullshit is. Jij ben meer een moeder voor mij dan zij ooit is geweest.’ Ik kon het niet over mijn hart verkrijgen om haar een standje te geven voor het woord ‘bullshit’. ‘

Pag. 305: ‘Bonnie zat op de bank met de tas [met cadeautjes van haar dochter, red.] tegen zich aan gedrukt alsof het haar grootste schat was, en misschien was dat ook wel zo. Ze deed me denken aan die vluchtelingenkinderen die je wel op foto’s ziet, die alles wat ze hebben in één tas hebben verzameld, die ze dicht tegen zich aan houden voor het geval iemand die zou willen pikken.’

Recensie / Extra Bron:

<https://wieschrijftblijft.wordpress.com/2014/09/29/mama-gezocht-cathy-glass/>

Cathy Glass is erin geslaagd om een helder en duidelijk beeld te geven van pleegzorg in het algemeen en van dit ene pleegkind in het bijzonder. Geen romantisch beeld over ‘een kind redden’ of zo, maar een realistisch beeld met alle problemen die zich voor kunnen doen. [...]Het is absoluut niet gemakkelijk als je kind tot het uiterste gaat in het opzoeken van grenzen. En ook al weet je wat de oorzaak van het gedrag is, je moet er toch maar mee om zien te gaan.

‘Mama gezocht’ geeft ook duidelijk zicht op de procedures binnen Jeugdzorg (in dit geval de Engelse versie, social services). Er wordt veel goed werk gedaan, maar af en toe wordt de plank zo ontzettend mis geslagen. [...]Dat sommige grote beslissingen afhangen van de mening van maar één persoon, het is niet te geloven. Het belang van het kind zou te allen tijde voorop moeten staan, en daar ga je soms bijna aan twijfelen. [...] Het verhaal leest prettig, maar de stijl waait twee kanten op. Sommige stukken lezen als een roman, waarna het verandert in een meer journalistieke beschrijving. Eenduidigheid in stijl was voor mij een pluspunt geweest. [...] Aan te raden voor iedereen die iets met pleegzorg te maken heeft.